Gdy Polska świętuje stulecie niepodległości,
my mamy jeszcze jeden powód radości.
To również rocznica Powstania Wielkopolskiego,
zwycięstwem Polaków zakończonego!

O tych wydarzeniach opowiedzieć chcemy,
dlatego z questem dziś powędrujemy.
Podróż naszą w mieście Buku zaczynamy,
przekroczysz za chwilę cmentarza bramy.

Stań przy Sportowej i Rocha Świętego,
na końcu parkingu zaparkuj kolego.

Wprost z parkingu furta na cmentarz prowadzi,
po wejściu nań skręcić w prawo nie zawadzi.
Wiele mogił tu oznaczono specjalnymi tabliczkami,
wszystkie z zasłużonymi dla Buku Powstańcami.

Idź alejką do końca, szukaj mogiły lekarza zacnego,
honorowym obywatelem miasta ogłoszonego.

5 3 2

żył w latach ____ – ____
a b

Jego działalność jedno słowo określa
– ostatnie z tablicy – przepisz – nic nie skreślaj.

1 20

Alejka zakręca, idź nią dalej odliczając ____ kroki,
a b
za kolejnym bohaterem rozglądaj się na boki.

Tam Kazimierz Zenkteler, dla Powstania zasłużony,
orderem

2 6 6

został odznaczony.

W Powstaniu był dowódcą frontu zachodniego,
a także trzeciego Powstania Śląskiego.
W I wojnie światowej tak mocno raniony,
że jako inwalida ze służby był zwolniony.

W walkach o Wolsztyn, Nowy Tomyśl i Zbąszyń dowodził,
choć rany miał niezaleczone i o kiju chodził.
Po wojnie (1955) umarł w całkowitym zapomnieniu,
wiele lat później pomyślano o ciała przeniesieniu.

Gdy do bramy głównej dotrzesz, znów w lewo się kieruj
i do krzyża największego prosto maszeruj.
Po drodze zobacz, jeszcze jeden zasłużony
mieszkaniec Buku, w Powstaniu wyróżniony.

ks. 4 11 1 4 3

proboszcz bukowski w latach ____ – ____
c d

Przy krzyżu w lewo, do końca idź alejką,
tam w prawo i furtkę osiągniesz na pewno.

By dotrzeć do punktu podróży kolejnego,
na plac 1 2 3 4 5 6
ustaw nawigację, questowy kolego.

Zaparkowałeś samochód? Zaraz wyruszamy!
Na ciąg dalszy wyprawy wszystkich zapraszamy!
Na środku placu stoi pomnik znaczący

Bohaterów 12 10
upamiętniający.

Zapisz malejąco cyfry z roku wybuchu Powstania
Dwie pierwsze z zapisu weź do następnego zadania.

Nazwisko Powstańca tym numerem znaczonego,
zapisz w kratki poniżej i idź dalej kolego!

13 16

Dalszy kierunek – niełatwe zadanie,
poznać go pomoże rebusu rozwiązanie.

Ruszaj! Za chwilę z ulicy w prawo będziesz odbijać,
tam kroki swe skieruj, szkołę będziesz mijać.
Nim w Poznaniu na dobre wybuchło Powstanie,
w swoje ręce wzięli sprawy dzielni bukowianie.

11 XI 1918 r. Rada Żołnierska się tu zawiązała,
miejscowych żandarmów sprawnie rozbrajała.
Przejęła urzędy: magistrat, pocztę i dworzec kolejowy,
do wybuchu Powstania przyczółek był gotowy!

Garnizon weterynaryjny sprawnie rozbroili,
chlewnię i dwieście koni również zdobyli.
W tej okolicy wszystko to się działo,
choć ze szpitala dla koni nic już nie zostało.

Idź dalej śmiało, maszeruj do końca ulicy,
tam widok na mural zaraz Cię zachwyci.

Postacie na nim nie są przypadkowe,
historię Powstańców mural opowie.
Kiedy to się działo? Co to za postacie?
Już Wam opowiadam, zaraz je poznacie!

Kartką z kalendarza ktoś z okna powiewa,
zapisz tę datę dokładnie jak trzeba.

e 11 r.

Nazwisko tego księdza już dzisiaj zapisałeś,
gdy na cmentarzu jego nagrobek mijałeś.
Data zapisana – wtedy to się działo,
na stację w Buku wojsko wjechało!

Tego dnia meldunek przejął na dworcu telefonista:
Grenzschutz* jedzie do Poznania! Sprawa oczywista!
Nie można go puścić, interwencja jest konieczna,
chociaż operacja będzie niebezpieczna!

Na stacji odłączono wagony z bronią i amunicją,
podjęcie negocjacji było sprawą konieczną.
Broń przejęto oraz amunicję całą,
nikomu z Powstańców nic się nie stało.

Przejętą amunicję oraz broń, którą zdobyto,
do uzbrojenia Kompanii Bukowskiej użyto.
Musisz bowiem wiedzieć młody przyjacielu,
że do Powstania ruszyło ochotników wielu.

Lecz oprócz chęci walki i zapału szczerego,
nie mieli narzędzi do rzemiosła wojennego.
Nie było broni, amunicji, koni ani mundurów,
wszystko trzeba było zdobyć dla ułanów i piechurów.
Dlatego pruskie posterunki, koszary, magazyny,
łakomym kąskiem dla Powstańców były.

W oknie po lewej sanitariuszki czekają,
z pomocą rannym za chwilę ruszają.
Pod ostrzałem wroga, gdzie kule padały,
na polach bitew życie narażały.

Generał Muśnicki nie chciał kobiet w armii,
one inaczej w Powstaniu służyły ofiarnie.
Niewdzięczne zadania często wykonywały,
obsługę szpitali i kuchni na swych barkach miały.

Szyły nowe mundury, prały zabrudzone,
naprawiały te kulami podziurawione.
Darły płótna na bandaże, leki szykowały,
które do szpitali polowych za chwilę trafiały.

Bezimienne bohaterki, często zapomniane,
symbolicznie na muralu są upamiętnione.
Wymienimy zaś z nazwiska jednego z dwóch żołnierzy,
w trzecim okienku obejrzyj go jak należy.

To ten po prawej – Kazimierz Zenkteler – już go dziś poznałeś,
gdy na cmentarzu zagadkę rozwiązywałeś.
Z jednego okna powiewa sztandar z orłem białym.
W kierunku, gdzie patrzy ruszaj krokiem śmiałym.

Ceglane słupki w ogrodzeniu miniesz za chwilę,
gdy odliczysz siódmy, zagadką czas Ci umilę.
Na budynku tablicę białą umieszczono,
zapisz co w 1918 r. tutaj urządzono.

7 8 5

*Grenzschutz – niemiecka straż graniczna – paramilitarna formacja ochotnicza przeciwstawiająca się odłączeniu wschodnich terenów Republiki Weimarskiej.

Ekspresowe to było doprawdy działanie,
w dwa dni tu mieli chorzy posłanie.
Kazimierz Wróblewski – lekarz miejscowy,
zorganizował ten szpital nieźle wyposażony.

Idź dalej chodnikiem, nie zmieniaj kierunku wcześniejszego,
w kilku „seriach” słupki stoją, policz je kolego!

[ ] + [ ] + [ ] + [ ] + [ ] = [ ]
f g

Na pasach za chwilę w prawo się kierujesz
i zaraz w lewo następne zadeptujesz.
Spójrz! Budynek ceglany, chorągiewka na dachu,
ostatnią z niej cyfrę zapisz słownie, brachu!

[ ] [ ] [ ] [ ]
9 21

Tak jak przed stu laty poczta tu wciąż działa,
tu swoją komórkę brać powstańcza miała.

Idź dalej, zaraz znak z cyframi [ ], [ ] Twoim drogowskazem
d e

aż do furtki w niskim płotku podążymy razem.
Za płotkiem po lewej kolejne zadanie,
tam księdza Nizińskiego było mieszkanie.

Okrążaj kościół, pomników miniesz kilka,
znajdź pomnik księdza, choć nie jest duży, to przecież nie szpilka!
Na cmentarzu go dzisiaj wspominaliśmy,
i na muralu z kalendarzem też widzieliśmy.
Czwarty wers z tablicy w kratki przenieś sprawnie,
jedna litera do hasła Ci wpadnie.

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
17

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

Idź dalej, aż kolumny znajdziesz u wejścia,
wąską uliczkę potem będziesz miał do przejścia.
To ta, gdzie po prawej zostawisz duży herb miasta,
tam na końcu ulicy zdobny budynek wyrasta.

Nie wychodząc jeszcze z wąskiej uliczki,
poszukaj na murze starodawnej tabliczki.
Czasy powstańcze pamięta jeszcze,
tak wodociągi kiedyś oznaczano w mieście.

Strzałkę na niej znajdziesz, da Ci marszu kierunek,
miniesz rynku pierzeję – taki jest warunek,
byś dotarł do kolejnej, tam domków siedem w rzędzie,
dla Ciebie ten bez poddasza dzisiaj ważny będzie.

To dom rodzinny powstańczego bohatera,
wspomnianego już dzisiaj Kazimierza Zenktelera.

Idź w stronę, gdzie domów numery malejące,
znak zakazu znajdziesz, a za nim słowa gorące.

Ostatni wers, co mieści się w cytacie,
zapiszecie po tym, jak go przeczytacie.

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
13 9

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
8

Przekątna rynku drogę Ci wskazuje,
tam do ratusza kroki swe skierujesz.

Na drzwiach do magistratu, kraty zdobione misternie,
kowal swym kunsztem herb odtworzył wiernie.
Kierunek Ci wyznaczy główka z klucza herbowego,
w ten sposób trafisz do pojazdu swego.

By odkryć kolejny cel naszej wędrówki
przenieś litery do kratek łamigłówki.

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
7 8 9 10 11 12 13

Droga numer [ ] [ ] [ ] Cię tam zaprowadzi,
f c g

nawigacji lub mapy użyć nie zawadzi.

Za rondem, gdzie z krajową „5” nasza droga się krzyżuje,
pierwszą w lewo skręcić autem Tobie nakazuję.
Ta ulica od miasta pewnego nazwę wywodzi,
na Rynek w Stęszewie (tam staniesz) Ciebie prowadzi.
Dom z podcieniami Cię zainteresuje,
dzisiaj już takich się nie buduje.

Poznaj tu historię mieszkańca pewnego,
przez Wielkopolan zupełnie zapomnianego.
Józef Szyfter tu obok dzieciństwo miał szczęśliwe,
chętnie wspominał te czasy sercu miłe.

Młodzieńcem będąc trafił do wojska pruskiego,
gdzie dostał się do oddziału balonowego (!).
Z Powstańcami zdobywał lotnisko na Ławicy,
na oficera lotnictwa później się tam ćwiczył.

Jako pilot walczył z bolszewikami,
skończył wojnę z wieloma odznaczeniami.
W czasie II wojny, ciężkie przeżył chwile,
żywot zakończył w katyńskiej mogile.

Poprowadził stąd oddział stęszewian do Poznania,
ogarniętego w grudniu (27 XII 1918) gorączką Powstania.
Broń zdobyczną tutaj właśnie przechowano,
Powstańcom do walki sprawnie wydawano.

Na tablicy daty ujrzysz między literami,
ile jest tam „9”? Zapisz arabskimi znakami. [ ]
h

Podziel czwartą cyfrę przez jej numer kolejny w rzędzie,
wynik działania do kratki obok zapisany będzie. [ ]
i

Przeniesione litery z tablicy pamiątkowej,
złożą się na nazwę miasta do zabawy nowej.

Z jedenastego wersu – 1 litera [ ]
Z drugiego wersu – 7 litera [ ]
Z szóstego wersu – 3 litera [ ]
Z piątego wersu 12 litera [ ]
Z trzeciego wersu – 12 litera [ ]
Z czwartego wersu – 10 litera [ ]

Litery miasto już Tobie wskazują,
i na ul. Spokojną dalej kierują.
Tam parking duży, przy nim brama okazała,
przekroczyć jej progi będzie zapraszała.

Za drzewem z „jedynką” w lewo się skieruj
i [ ] [ ] kroki dziarsko maszeruj.
h i

Dwa sąsiednie pomniki jedno nazwisko skrywają,
dobrze ukryte tabliczki z Powstańcem posiadają.
Zadanie niełatwe, bądź wytrwały, nie ustawaj,
nazwisko jego w krateczki wstawiaj!

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
7

W czasie II wojny powstańcze rodziny prześladowano,
nazwisko z mogiły i cmentarnej księgi przezornie schowano.
Miejsce pochówku zatarło się w ludzkiej pamięci,
dlatego na dwóch grobach pamięć o nim dziś się święci.

G = K

[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]

Ostatnie już miasto rebus Ci odkryje,
dojeżdżając z cmentarza do drogi 431 mocno wyciągaj szyję!

Skwer z głazem przed Tobą zielenią obsadzony,
naszemu Powstańcowi został poświęcony.

Urodził się przy torach w dróżniczej chatce,
dużo było pracy przy dzieci gromadce.
Choć rodzina liczna, biednie tutaj żyła,
matka wszystkie dzieci patriotyzmu uczyła.

Gdy wrócił Piotr do domu z wojennej zawieruchy,
stanęły do Powstania z Mosiny dzielne zuchy.

Trafił i on do oddziału konnego,
15 Pułkiem Ułanów później nazwanego.
Zginął w Kołaczkowie, lecz w Mosinie pochowany,
postrzelony w szyję – śmiertelne były rany.

Plac Powstańców Wielkopolskich Twym celem w Kórniku,
gdy dotrzesz na miejsce, stań przy pomniku.
Postacie Powstańców z orłem na nim umieszczone,
spójrz czy jego skrzydła są w górę uniesione? [ ] [ ] [ ]
18

Zapisz dzienną datę, druga cyfra Ci potrzebna
[ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] r.
j

do zagadki z nią trafisz – sprawa jest pewna!

Idź za orła wzrokiem, gdzie droga się wznosi,
pod gmach nr 9 za chwilę Cię zaprosi.
Poczta tu była, nadal się tu mieści,
Polacy w niej przejmowali z telegrafu wieści.

Poczmistrz spoglądał przez okno w dół ulicy,
w tym kierunku się udaj, pomaszeruj w ciszy.
Gdy dojdziesz do placu, idź gdzie przejście z lusterkiem,
stąd na ścianie zobaczysz malowidło wielkie.

Mural na ścianie nie wymaga komentarza,
mała tabliczka okazję do zagadki stwarza.
Jest naprawdę mała, prawie zamalowana,
oznaczono nią [ ] [ ] [ ] [ ] [ ]
19

wody [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ].

Powstaniec do boju o wolność podrywa,
kierunek marszu pistoletem Tobie odkrywa.

Idź w tym kierunku, szukaj domu z liczbą [ ] w adresie,
j

tam historia „Sokoła” w czasie Cię przeniesie.
Młodzież z Kórnika tu się gromadziła,
sprawność fizyczną z zapałem ćwiczyła.

Taki był cel młodzieży – oficjalnie twierdzono,
potajemnie zaś historii Polski tu uczono.
Do służby w Powstaniu młodzi też się gotowali,
ćwiczenia bojowe w lesie odbywali.

Stań do budynku tego plecami,
a [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] przed sobą zobaczysz oczkami.
12

11 XI 1918 na wiec zwołano mieszkańców Kórnika,
i tak władza do Rady Robotniczej i Żołnierskiej przenika.

To przejęcie władzy swą nazwę dostało,
„Rzeczpospolitą Kórnicką” w historii ją nazwano.

Odtąd porządku Straż Ludowa pilnowała,
posterunki na kolei i przy drogach wystawiała.
Pokątny handel i spekulantów ostro tępiła,
złodziei i chuliganów z Kórnika przepędziła.

Przejdź na pasach i ratusz mijaj z prawej strony,
zerknij na bruk kamienny, stary, zabytkowy.
To po nim deptały powstańcze oddziały,
gdy w powstańczą noc do Poznania wyruszały.

Znajdziesz tu datę z kamieni ułożoną,
zapisz cyfrę, która się powtarza. Odpowiedź masz gotową.

(słownie)

14

Za ratuszem kamieniczki – równo ustawione,
gdzie kościół widzisz – podążaj w tą stronę.
Stań po drodze przy tablicy pamiątkowej,
posłuchaj w tym miejscu opowieści nowej.

Na początku grudnia nowe porządki ustalono,
naukę po polsku w szkołach wprowadzono.
Dobre wieści w okolicy wnet się rozchodziły,
dezerterów z armii pruskiej do domu sprowadziły.

8 XII 1918 r. wielki wiec przygotowano,
dla wszystkich żołnierzy owację zgotowano.
W mieście polskie flagi z okien wywieszono,
kokardy biało-czerwone na ubrania nałożono.
Zaśpiewano „Rotę” i hymn narodowy,
niejeden mieszkaniec był do łez wzruszony.

Tak powstała pierwsza kompania w regionie,
przyszli Powstańcy wstępowali do niej.
Nim wybuchło Powstanie – pilnie ćwiczyli,
kunszt wojenny z fachowcami doskonalili.

Miejsce zbiórek na wypadek alarmu wyznaczono,
służbę gońców z harcerzy również zapewniono.
Gdy w Poznaniu padły pierwsze strzały,
do Kórnika wieści szybko docierały.

Tu gdzie stoisz, przybiegli na zbiórkę żołnierze,
matki i żony odmawiały za nich pacierze.
Pół godziny po alarmującym telefonie
stu żołnierzy na wozach już ciągnęły konie.

Jako pierwszy oddział z powiatu poznańskiego,
przystąpili kórniczanie do Powstania Wielkopolskiego.
Na pamiątkę tych zdarzeń tablicę umieścili
członkowie Towarzystwa

15

w Kórniku,
którzy w tych zdarzeniach uczestniczyli.

Idź w prawo. Drzewa wzdłuż chodnika wyznaczą Ci drogę,
ja kościół ceglany zaraz znaleźć Ci pomogę.
Na prawo od wejścia nazwisk krocie na białej tablicy,
są w

kolumnach, widać je z ulicy.

10

Dzięki sprytowi mieszkańców wojnę przetrwała
na ścianie, gdzie ją powieszono, lecz zatynkowana.
Przez furtkę w ogrodzeniu wejdź na teren kościoła,
ażurowy płot ceglany biegnie dookoła.

Udaj się w prawo, stań sobie w kąciku,
„pieczątki” poszukaj, zrób to po cichu.
Przyłóż ulotkę do tabliczki z wzorem,
zakoloruj ją dokładnie – nie jesteś amatorem!
Widok jaki właśnie na ulotce otrzymałeś,
będzie przypomnieniem – już go dziś widziałeś.

Przemierzyliśmy dzisiaj powstańcze szlaki,
zobaczyłeś dawnych wydarzeń znaki.
Anonimowych bohaterów było dzisiaj wielu,
poznałeś niektórych nim dotarłeś do celu.

Pamiętaj o nich. Choć działali po cichu,
choć nie stawiał nikt dla nich pomników,
wkład ich był wielki w to powstańcze dzieło,
wielu z nich w tej walce po cichu zginęło.

Dzięki ich trudowi i wielkiej ofiarności
mówimy dziś po polsku korzystając z wolności.

Jeśli przeniesiesz litery z kratek, otrzymasz hasło – słowa Stanisława Taczaka, które wypowiedział gdy wybuchło Powstanie Wielkopolskie.

1	2	3	4	5	6	7	8	9	

10	11	12	13	14	15	16	17	18	19	20	21

Miejsce na skarb

Na zdobywców Wielkopolskich Questów czeka Odznaka Krajoznawcza PTTK **„Wielkopolskie Questy – Odznaka Odkrywców Tajemnic”**.
Szczegóły na www.regionwielkopolska.pl

Region Wielkopolska
...to warto zobaczyć

www.regionwielkopolska.pl

Tematyka
Quest opowiada o wydarzeniach w pierwszych dniach Powstania Wielkopolskiego.

Gdzie to jest?
Gra rozpoczyna się w Buku, na parkingu przy cmentarzu od strony ul. Sportowej (przy ostatniej furtce).
Łączna długość trasy wynosi ok. 30 km.
Zaleca się, aby drużyna rozwiązująca quest składała się z co najmniej dwóch osób (kierowca i osoba towarzysząca).

Czas realizacji: ok. 3 godzin

Na czym to polega?
W czasie wędrówki rozwiązuje się zadania i zagadki, które doprowadzą do ostatniego punktu.
Czeka tam na uczestnika zabawy skrzynia skarbów z pamiątkową pieczęcią. Odcisk pieczęci w miejscu na skarb jest poświadczeniem ukończenia wyprawy. Na zakończenie można się też wpisać do księgi pamiątkowej (Księgi Questowiczów).
Przy rozwiązaniach zagadek znajduje się podwójna numeracja. Litery w polach oznaczonych kolorem zielonym będą składały się na końcowe hasło, natomiast litery oznaczone kolorem żółtym będą określały kolejną miejscowość na trasie questu. Zabierz ze sobą ołówek lub kredkę, przydadzą się do zdobycia skarbu.

Autor i opiekun wyprawy:
Aleksandra Warczyńska, tel.: 61 66 38 649

Rysunki: Małgorzata Derwich

Opieka merytoryczna i projekt serii: Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

Więcej questów znajdziesz na:
www.regionwielkopolska.pl, www.questy.com.pl
www.questing.pl

Nowa zabawa z questami w powiecie poznańskim
Na tropie skarbów!
www.powiat.poznan.pl/na-tropie-skarbow

Partnerzy:

Wojewódzka Biblioteka Publiczna i Centrum Animacji Kultury w Poznaniu

Instytucja Kultury Samorządu Województwa Wielkopolskiego

Kórnik

Poznań 2019

Wielkopolskie Questy®

Powstanie Wielkopolskie. Zapomnianym bohaterom

część I